

in Stana, nekaj let stareja od Mašenke, je zaklicala: „Oj, Ti Mašenka, ne-spametna Mašenka!“

Rdeča v lice kakor rak je pogledala na okno, stresla sol iz roke, vrgla kletko od sebe in se skrila za hišni vogel.

Stana je skočila k nji, jo siloma privlekla po stopnicah navzgor, a Mašenka je imela oči polne solz, in rdečica sramu jo je oblivala tja do las.

„Ti, mama!“ mi je rekla, jezo očitajoč.

„Misllila sem, da se ne boš dala zavesti,“ sem dejala.

„In da ne boš lovila ptičev s soljo,“ je dodala Stana.

* * *

Ko hočemo našo Mašenko malo podražiti, jo vprašamo, kako je bilo tedaj pod drevesom...

In ona je huda, jako huda!...

IVO TROŠT:

Sočutje.

marsičem sta si bili podobni, v marsičem celo enaki Marčeva Barica in Marčeva najmlajša telička. Starejši sinko, ki se pripravlja, da bo letos že pasel živino, zahteva po sili, da se mora teličko imenovati, če že ne naravnost Baričico, pa vsaj Baro. In mnogi mislijo, da obvelja njegova, zakaj kakor sinko Jure, je tudi Barica precej trmasta. In v tej trmici se je začela današnja povest.

Pri Marčevih niso bili ubožni. Mnogo glav živine je bilo privezanih k jaslim, več konj je hrzalo v konjaku; zemljišča so pa imeli Marčevi toliko, da so sosedje naravnost govorili: „Povsod je Marčevo, koder vrana leti.“ Za tako posestvo je bilo treba mnogo poslov. Marčeva mama se skoro ni utegnla z drugim baviti kakor le s kuho. Tega se je zgodaj oprijela tudi Barica. V kuhinji pod oknom je imela svoje leseno ognjišče, svojo kuhinjsko posodo in kuhinjsko zalogo. Z mamico se je privadila, da je na tihem zdihovala: „Oh, oh, prejoh! Toliko jih je, da jim še števila ne vem, pa kuhaj, božja dekla, ugodi vsem!“

Od mame se je seveda Barica razlikovala v tem, da je na lesenem ognjišču kuhala samo take jedi, ki jih je sama najrajša jedla. Danes riž z mlekom, jutri rezance s cukrom in s stolčenimi orehi, mlečno kašo, kavo s smetano, to se je vrstilo dan za dnem, dočim je njena mama devala v pisker tisto, kar se je nji zdelo, da bo prej gotovo, kar manj stane in kar bo večina jedla najrajša. Barica ni vprašala, kaj mara njena družina. Koliko je je pa bilo? Muca pri peči, kadar ni predla in dremala ali imela krvavih

obiskov pri miškah; domači pes Čuvaj na dvorišču. če se mu je sploh zljubilo meniti se z Barico, in pa telička v kravjem hlevu.

Od nje starejši bratec Jure se ni mnogo menil za svojo sestro; zdela se mu je preotročja. To je bila torej Baričina družina. Ni bila mnogoglava, zato pa razen muce ni niti vedela, da skrbi za njo najmlajša gospodinja Barica. Telička se ni prav nič umela na kuharsko umetnost, naj si je Barica prizadela še toliko, da bi ji to dokazala in dopovedala. Telička jo je samo gledala in gledala. Slednjič se je naveličala tudi tega in odšla v hlev k

svoji mami, privezani k jaslím. Tudi Barica je odšla tožit v kuhinjo, kako neumna so še dandanes — teleta.

Neko popoldne je Marčeva mama lupila krompir za večerjo, a Barica se je bavila s svojo kuho. Pristavila je pravkar lonček za čaj, dočim ji je skipelo mleko, da je ponavljala svoj in materin „joh-prejoh! Toliko jih je, da jim ne vem števila, pa kuhaj, božja dekla, ustrezi vsem!“

Seveda ni bilo na Baričinem ognjišču ne mleka ne čaja ne ognja in ne nobenih težav, razen nekaj praznih piskrcev in krompirjevih olupkov, Barica je vendar vedela, da vse vre in kipi. Vedela je, da ima veliko, lačno družino, mnogo preveč skrbi in dela. Tedaj se oglasi njena mama! „No, pa res! Sosea, pridna si, pridna! Saj ni še noč, pa že kuhaš večerjo:

Pusti kuho in pridi pomagat lupiti. Meni se bolj mudi kot tebi. Za malico dobiš potem kos kruha in pa tisto mleko, ki je ostalo opoldne.“

To je bilo Barici preveč. Kaj, ona da ni gospodinja in kuharica? Krompirjeve cmoke je že zamešala in mlečno kašo pristavila k ognju, pa govori mamica z njo kakor z — Barico. Jezno brsne nekaj piskrov z ognjišča, prevrne dve kozički, razmeče tudi drva in se jezna obrne v stran: „Če nisem, pa ne, no!“

Po teh besedah je pustila mamo v kuhinji in šla na dvorišče. Tam je bil kravji hlev odprt, in skozi vrata je gledala Baričina telička. Zdelo se ji je, da jo danes zato gleda tako zaupno, ker ve, kaj se ji je zgodilo v kuhinji in umeva njeno bol. Začela ji je Barica razlagati vse od začetka, kaj je nameravala skuhati, kaj je že vrelo in kaj bi bila še izgotovila, ko bi ne bilo nesreče, da jo je njena mama tako nerodno spravila od dela. Telička jo je umela; zakaj mnogo je bilo med njima podobnega, marsikaj celo enakega. Solze v očeh, v malih ustecih pa prst in pogled uprt v zvesto žival — tako bi bila Barica najrajša zajokala na glas. Toda hipoma se je domislila nečesa: telička ne zna jokati. Vzela je torej prst iz ust in z njim pokazala teličko, rekoč: „Ne, ti pa ne znaš jokati. Še nikoli te nisem slišala.“

Dobra Liska je umela njeno trditev po svoje in pograbila za Baračin prst. Dišal je po mleku. Barica in telička sta namreč obe radi pili mleko. Pili sta mleko obe od teličkine mame, privezane k jaslim. Mleko ni voda.

Toda danes je bilo tega prijateljstva konec.

Telička je namreč pograbila Barico za prst in vlekla zanj, ker je dišal po mleku. Gotovo je mislila, da ima tako lastnost kakor prsti na vimenu pri njeni mami, kjer je telička dolgo tednov dobivala svojo hrano, ki ji je še sedaj dolg čas po nji, čeprav že je seno in muli travo. Namesto teličke uživa poslej Barica mleko njene mamice. To je deklica vedela prav dobro. Kadar je začutila prst v teličkinem gobčku, je zavpila, zakaj misel, če zna ali ne zna njena dosedanja zaupnica jokati, jo je ostavila kar najhitreje, obšla jo je pa druga: telička se hoče maščevati zato, ker pijem njeno mleko.

Motila se je Barica. Telička je je bila toliko navajena, da na njen krik ni niti zletela v hlev tožit svoji mami, kako nespametni so danes otroci, marveč je izpustila prst ter kakor v obnovitev nekdanjega prijateljstva zamukala svoj mu-u-u!

Ločili sta se v nesporazumstvu, zakaj Barica je menila, da je telička zajokala, ker je ona ne mara več; ona pa ne mara ne otrok in ne telet, ki jokajo. Telička je veselo odskakala v hlev, češ, mlada sem, vesela sem in prijateljico imam; pa se je motila.

Barica je poslej ni več štela v svojo družino, tudi v hlevu je ni več pogledala, dokler se ni vsem domačim zazdelo čudno, kako da se je ohladilo široko prijateljstvo med Barico in teličko. Bratec Jure je zaradi tega nehal siliti, da se telička imenuje Barica ali vsaj Bara, in nazval jo je o sv. Juriju, ko jo je gnal prvič na pašo, kar z navadnim nazivalom — Liska. Silil je pa še dalje sestrice, naj pove, zakaj ne mara Liske. Zaupno mu je povedala ves dogodek in pristavila, da je ne mara zato, ker Liska — joče. Slišala pa

je njeno nesrečo tudi Baričina mama, se domislila, kako jezno je odšla tedaj hčerka iz kuhinje in kako milo je tožila telički svojo nesrečo. Zato je pojasnila mama Barici: „Glej, živalca ni mogla drugače dokazati, da te ume, kakor da ti je obliznila prst. Ker si hotela, da ti še glasno potrdi svoje sočutje, je telička zamukala. To pa ni bil jok, marveč sporazumno znamenje, da sočuvstvuje s teboj.“

V tem času je došel iz hleva s praznim košem na rami tudi oče Marec. Kmalu je umel, o čem se suče govorica, se pomagal smejati in povedal, da telička Liska še vedno sili pod kravo. Jure je dražil sestro, češ, sedaj bo šele jok, ko jo privežemo daleč stran v drug konec hleva k jaslim. „Ali jo boš sedaj ti tolažila?“

„E, kaj ti veš, če telička joče ali ne!“ reče Barica in gre tiho k svoji kuhinjski opravi pod okno.

Še danes jo Jure rad podraži z vprašanjem, kako teleta jokajo in kako se smejejo. Barica je tudi že odrasla, pa se mu odreže: „Saj tega še ti ne veš.“ Pa je mir besed.

Pomladanska.

*Val pomladnih žarkov
zdrami zemlji lice —
zacvetele cvetke,
zažgolele ptice.*

*Dviga se nevesta —
zemlja pomladanja,
vsa cvetè in vonja,
sanje divne sanja ...*

*Od neba do zemlje,
k srcu plava skrita,
vriska v glasih tajnih
pesem čudovita ...*

*Sladke govorice
čez polje hitijo,
zdi se mi, da v srce
vse mi hrepenijo ...*

*Srce moje mlado
zlate peva volje,
duša pa radostna
dviga se nad polje.*

Fran Žgur.

